ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 16ης Μαρτίου 2000 *

Στην υπόθεση C-284/98 P,

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκπροσωπούμενο από τον J. L. R. Quintana και την E. Waldherr, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο τη Γενική Γραμματεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Kirchberg,

αναιρεσείον,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 26 Μαΐου 1998 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (πέμπτο τμήμα) στην υπόθεση T-205/96, Bieber κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή Υπ.Υπ. 1998, σ. I-A-231 και II-723), και με την οποία ζητείται η εξαφάνιση της αποφάσεως αυτής,

όπου ο έτερος διάδικος είναι ο

Roland Bieber, πρώην υπάλληλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κάτοικος Λωζάννης (Ελβετία), εκπροσωπούμενος από τον G. Vandersanden, δικηγόρο Βρυξελλών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο τα γραφεία της εταιρίας Myson Sàrl, 30, rue de Cessange,

προσφεύγων-ενάγων πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Schintgen (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, G. Hirsch και Β. Σκουρή, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Γ. Κοσμάς
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 24 Ιουλίου 1998, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο άσκησε, δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ και των αντιστοίχων διατάξεων των Οργανισμών ΕΚΑΧ και ΕΚΑΕ του Δικαστηρίου, αναίρεση κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 26ης Μαΐου 1998, Τ-205/96, Bieber κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή Υπ.Υπ. 1998, σ. I-A-231 και II-723, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), στο μέτρο που αυτή ακύρωσε την σιωπηρή απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως για επανένταξη και αποζημίωση που άσκησε ο Bieber στις 18 Οκτωβρίου 1995 και υποχρέωσε το Κοινοβούλιο να καταβάλει αποζημίωση στον τελευταίο για την υλική ζημία που υπέστη από τη μη επανένταξή του.

2 Τα πραγματικά περιστατικά που προκάλεσαν τη διαφορά εκτίθενται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ως ακολούθως:

«2 Ο προσφεύγων-ενάγων (στο εξής: προσφεύγων), που είχε αναλάβει υπηρεσία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 1971 ως υπάλληλος της Γενικής Γραμματείας, διορίστηκε προϊστάμενος τμήματος με βαθμό Α 3 το 1981 και σύμβουλος στη Νομική Υπηρεσία το 1986.

3 Με έγγραφο της 1ης Μαρτίου 1987 απευθυνόμενο μεταξύ άλλων στους γενικούς διευθυντές και στον νομικό σύμβουλο, ο Γενικός Γραμματέας του Κοινοβουλίου υπογράμμισε ότι η επανένταξη προηγείτο εφ' όλων των άλλων τρόπων πληρώσεως θέσεως εφόσον ο προς επανένταξη υπάλληλος διέθετε τις απαιτούμενες ικανότητες για την εν λόγω θέση.

4 Με απόφαση της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής (στο εξής: ΑΔΑ) της 26ης Σεπτεμβρίου 1991, ο προσφεύγων έλαβε άδεια χωρίς αποδοχές από 15 Νοεμβρίου 1991 έως 15 Ιουλίου 1992. Η άδεια αυτή ακολούθως παρατάθηκε με διάφορες αποφάσεις, η τελευταία δε μεταξύ αυτών αφορούσε έγκριση της παρατάσεως έως τις 15 Νοεμβρίου 1994.

5 Κατά τη διάρκεια του διαστήματος της αδείας χωρίς αποδοχές, ο προσφεύγων δίδαξε ευρωπαϊκό δίκαιο στο Πανεπιστήμιο της Λωζάννης ως καθηγητής.

6 Μετά τον θάνατο του νομικού συμβούλου του Κοινοβουλίου, Jorge Campinos, ο προσφεύγων ενημέρωσε τον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου, με επιστολή της 4ης Αυγούστου 1993, ότι βρισκόταν, αν παρίστατο ανάγκη, στη διάθεση του οργάνου αυτού, κατά τη διάρκεια της χωρίς αποδοχές άδειάς του.

7 Δεδομένου ότι δεν έλαβε καμία προσφορά για επανένταξη από τη λήξη της αδείας του χωρίς αποδοχές, ζήτησε από τον γενικό διευθυντή προσωπικού και οικονομικών, με επιστολή της 21ης Φεβρουαρίου 1995, και από τον Γενικό Γραμματέα του Κοινοβουλίου, με επιστολή της 21ης Μαρτίου 1995, να εξεταστούν οι δυνατότητες επανένταξεώς του στις υπηρεσίες του Κοινοβουλίου, κατά προτίμηση από 15 Ιουνίου 1995.

8 Στις 18 Οκτωβρίου 1995, ο προσφεύγων υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, αίτηση περί επαναντάξεως και περί αποκαταστάσεως της ζημίας που υπέστη λόγω της μη επαναντάξεώς του.

9 Με έγγραφο της 7ης Δεκεμβρίου 1995, ο Γενικός Γραμματέας του Κοινοβουλίου πληροφόρησε τον προσφεύγοντα για την πρόθεσή του να προτείνει την επανένταξή του στη θέση του προϊσταμένου του αρμόδιου τμήματος για τη γραμματεία της επιτροπής θεσμικών θεμάτων. Με το έγγραφο αυτό, διευκρίνιζε ότι θα ήταν διατεθειμένος να υποβάλει την πρόταση αυτή μόνον υπό τρεις όρους: i) η επανένταξη έπρεπε να πραγματοποιηθεί το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 1996· ii) ο προσφεύγων δεν μπορούσε να αναλάβει καμία δέσμευση εκτός του οργάνου· iii) η επανένταξη δεν μπορούσε να ακολουθηθεί "βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα" από την εγκατάλειψη των προτεινομένων καθηκόντων ή καθηκόντων αναλόγων προς τη Γενική Γραμματεία.

10 Με επιστολή της 11ης Δεκεμβρίου 1995 και κατά τη διάρκεια συνομιλίας με τον Γενικό Γραμματέα του Κοινοβουλίου στις 13 Δεκεμβρίου 1995, ο προσφεύγων είπε κατ' αρχάς ότι δεν επιθυμεί να αρνηθεί την πρόταση αυτή, επικρίνοντας ταυτόχρονα τους όρους από τους οποίους εξηρτάτο. Στο πέρας της συνομιλίας αυτής, ο Γενικός Γραμματέας του Κοινοβουλίου και ο προσφεύγων αποφάσισαν, με κοινή συμφωνία, να μη δώσουν συνέχεια στο έγγραφο της 7ης Δεκεμβρίου 1995 και επισήμαναν ότι ο προσφεύγων διατηρούσε το δικαίωμα να αρνηθεί μια προσφορά υπό την έννοια του άρθρου 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ, χωρίς να απολέσει το δικαίωμά του για επανένταξη.

11 Με έγγραφο της 21ης Φεβρουαρίου 1996, ο Γενικός Γραμματέας πρότεινε στον προσφεύγοντα, ως πρώτη προσφορά, την επανένταξή του στη θέση του

συμβούλου βαθμού Α 3 του αρμόδιου για τις πολιτικές υποθέσεις διευθυντή στη Γενική Διεύθυνση Μελετών.

12 Στις 8 Μαρτίου 1996, ο προσφεύγων δέχθηκε την προταθείσα θέση ζητώντας να καθορισθούν με κοινή συμφωνία οι λεπτομέρειες της αναλήψεως των καθηκόντων του και, ειδικότερα, η ημερομηνία αναλήψεως υπηρεσίας του.

13 Με απόφαση της ΑΔΑ της 19ης Απριλίου 1996, ο προσφεύγων επανεντάχθηκε στη θέση αυτή με βαθμό Α 3, κλιμάκιο 6, από 1ης Ιουνίου 1996.

14 Με έγγραφο της 22ας Απριλίου 1996, ο προϊστάμενος του τμήματος προσωπικού της Γενικής Διεύθυνσης Προσωπικού/ Προϋπολογισμού/Οικονομικών του Κοινοβουλίου ζήτησε από τον προσφεύγοντα να παρουσιαστεί τη Δευτέρα 3 Ιουνίου 1996 στο Κοινοβούλιο προκειμένου να αναλάβει εκ νέου τα καθήκοντά του.

15 Στις 10 Μαΐου 1996, ο προσφεύγων υπέβαλε διοικητική ένσταση κατά της σιωπηρής απορρίψεως της από 18 Οκτωβρίου 1995 αιτήσεώς του περί αποζημιώσεως.

16 Στις 13 Σεπτεμβρίου 1996, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ενημέρωσε τον προσφεύγοντα για την απόρριψη της διοικητικής του ενστάσεως.

17 Στις 9 Οκτωβρίου 1996, ο προσφεύγων υπέβαλε αίτηση περί εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία, διευκρινίζοντας ότι επιθυμούσε να παύσει οριστικά την άσκηση των καθηκόντων του από 1ης Φεβρουαρίου 1997.

18 Με έγγραφο της 2ας Δεκεμβρίου 1996, ο προσφεύγων επιβεβαίωσε την αίτησή του περί εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία και ζήτησε, επικουρικώς, την πρόωρη συνταξιοδότησή του, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 52 του ΚΥΚ.

19 Με απόφαση μη χρονολογημένη από το καθού, ο προσφεύγων συνταξιοδοτήθηκε πρόωρα από 1ης Απριλίου 1997 με δικαίωμα άμεσης απολήψεως της συντάξεως αρχαιότητας.»

3 Σύμφωνα με το άρθρο 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ):

«Μετά τη λήξη της αδείας [χωρίς αποδοχές] ο υπάλληλος επαναφέρεται υποχρεωτικά, ευθύς ως υπάρξει πρώτη κενή θέση, σε θέση της κατηγορίας ή του κλάδου που αντιστοιχεί στο βαθμό του, με την προϋπόθεση ότι έχει τις ικανότητες που απαιτούνται για τη θέση αυτή. Αν αρνηθεί τη θέση που του προσφέρεται, διατηρεί τα δικαιώματά του για επαναφορά με την ίδια προϋπόθεση, ευθύς ως υπάρξει δεύτερη κενή θέση, σε θέση της κατηγορίας ή του κλάδου που αντιστοιχεί στον βαθμό του· σε περίπτωση δεύτερης αρνήσεως δύναται να παυθεί μετά από διαβούλευση με την επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως. Μέχρι την ημερομηνία της πραγματικής επανεντάξεώς του ο υπάλληλος παραμένει σε κατάσταση αδείας για προσωπικούς λόγους άνευ αποδοχών.»

4 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο R. Bieber άσκησε, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 12 Δεκεμβρίου 1996, προσφυγή-αγωγή με αντικείμενο, αφενός, την ακύρωση της αποφάσεως του Κοινοβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 1996, με την οποία απορρίφθηκε η ένστασή του κατά της σιωπηρής απορρίψεως της αιτήσεώς του της 18ης Οκτωβρίου 1995, με την οποία ζητούσε να αποκατασταθεί η ζημία που υπέστη λόγω της μη επανεντάξεώς του και, αφετέρου, να υποχρεωθεί το Κοινοβούλιο να αποκαταστήσει την υλική ζημία που υπέστη λόγω της μη επανεντάξεώς του.

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

5 Όσον αφορά, πρώτον, τα ακυρωτικά αιτήματα, ο R. Bieber, με τον μοναδικό λόγο ακυρώσεως που αντλεί από την παράβαση του άρθρου 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ, προσήψε στο Κοινοβούλιο ότι παρέλειψε να τον επανεντάξει ευθύς ως υπήρξε πρώτη κενή θέση και ότι αρνήθηκε να αποκαταστήσει την υλική ζημία που προέκυψε από την παράλειψη αυτή.

6 Το Κοινοβούλιο υποστήριξε ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 1977, 126/75, 34/76 και 92/76, Giry κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1977, σ. 609), η διοίκηση δεν υποχρεούται να επανεντάξει ευθύς ως υπάρξει πρώτη κενή θέση υπάλληλο του οποίου η άδεια χωρίς αποδοχές έληξε, άπαξ η συμπεριφορά του οικείου υπαλλήλου δίνει λαβή να αμφισβητηθεί η πρόθεσή του να τεθεί στη διάθεση του οργάνου. Εν προκειμένω, η συμπεριφορά του R. Bieber δημιούργησε στη διοίκηση την πεποίθηση ότι δεν επιθυμούσε πραγματικά και σοβαρά να επανενταχθεί.

7 Το Κοινοβούλιο πρότεινε ορισμένα επιχειρήματα για να αποδείξει την προβαλλόμενη έλλειψη πραγματικής βουλήσεως του R. Bieber να επανενταχθεί.

8 Συναφώς, το Πρωτοδικείο έκρινε κατ' αρχάς, με τη σκέψη 36 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι από τη διατύπωση του άρθρου 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ προέκυπτε ότι η υποχρέωση της διοίκησης για επανένταξη του υπαλλήλου του οποίου η άδεια χωρίς αποδοχές έληξε δεν εξαρτάται από καμία άλλη προϋπόθεση πέραν αυτής περί υπάρξεως κενής θέσεως, για την οποία ο εν λόγω υπάλληλος διαθέτει τις απαιτούμενες ικανότητες. Ακολούθως επισήμανε, με τη σκέψη 37 της ίδιας αποφάσεως, ότι, πέραν αυτής της προϋποθέσεως, η επανένταξη δεν εξηρτάτο από καμία άλλη περαιτέρω προϋπόθεση, όπως η εκδήλωση ενδιαφέροντος από τον οικείο υπάλληλο να επανενταχθεί και ότι, ως προς το ζήτημα της επανεντάξεως, η εξουσία εκτιμήσεως των οικείων αρχών αφορούσε μόνον τις ικανότητες του προς επανένταξη υπαλλήλου και δεν εκτεινόταν στη σκοπιμότητα της επανεντάξεώς του.

9 Με τη σκέψη 39, το Πρωτοδικείο προσέθεσε ότι, και αν ακόμη υποτεθεί ότι το Κοινοβούλιο μπορούσε να αμφιβάλλει για την πραγματική βούληση του R. Bieber να επανενταχθεί, εντούτοις, εναπέκειτο στο όργανο να προσφέρει στον υπάλληλο την πρώτη κενή θέση για την οποία αυτός διέθετε τις απαιτούμενες ικανότητες. Θα εναπέκειτο τότε στον υπάλληλο να αρνηθεί τη θέση αν επιθυμούσε να μην επανενταχθεί. Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, με τη σκέψη 41 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Κοινοβούλιο αναγνώρισε ότι υπήρχε κενή θέση την 1η Ιανουαρίου 1995 για την οποία ο R. Bieber διέθετε τις απαιτούμενες ικανότητες.

10 Με τη σκέψη 42, το Πρωτοδικείο απέρριψε τα επιχειρήματα που προέβαλε το Κοινοβούλιο για να αποδείξει ότι ο R. Bieber δεν επιθυμούσε πραγματικά να επανενταχθεί και ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, δεν ήταν υποχρεωμένο να επανεντάξει τον προσφεύγοντα με την πρώτη ευκαιρία. Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, πρώτον, ότι το Κοινοβούλιο προέβαλε πραγματικά περιστατικά μεταγενέστερα της 21ης Φεβρουαρίου 1996 και ότι, δεδομένου ότι η ΑΔΑ δεν μπορούσε να γνωρίζει τα στοιχεία αυτά πριν από την ημερομηνία αυτή, δεν μπορούσαν να καθορίσουν τη στάση ή τις υποχρεώσεις της τελευταίας πριν από την ημερομηνία αυτή. Δεύτερον, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το γεγονός ότι το Κοινοβούλιο επανενέταξε τον R. Bieber χωρίς να παραθέσει τα στοιχεία που αποδείκνυαν τη μεταστροφή της βούλησης του τελευταίου, ήταν ικανό να μειώσει την αξιοπιστία των λοιπών επιχειρημάτων που προβλήθηκαν από το Κοινοβούλιο για να αποδειχθεί η έλλειψη πραγματικής βουλήσεως του R. Bieber να τεθεί στη διάθεση του οργάνου.

11 Ενόψει των σκέψεων αυτών, το Πρωτοδικείο έκρινε, με τη σκέψη 43 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το γεγονός ότι δεν προσφέρθηκε στον R. Bieber η κενή θέση την 1η Ιανουαρίου 1995 συνιστούσε παράβαση του άρθρου 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ, που έπρεπε να επισύρει την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

12 Όσον αφορά, δεύτερον, το αίτημα αποζημιώσεως, ο R. Bieber υποστήριξε ότι η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της προβαλλομένης ζημίας έπρεπε να εκτείνεται από τις 16 Νοεμβρίου 1994, ημερομηνία κατά την οποία έπρεπε να επανενταχθεί, έως την 1η Ιουνίου 1996, ημερομηνία κατά την οποία πράγματι επανεντάχθηκε.

13 Το Κοινοβούλιο υποστήριξε ότι, στην περίπτωση που το Πρωτοδικείο έκρινε παράνομη τη συμπεριφορά της διοικήσεως, έπρεπε να εξεταστεί, προκειμένου να

καθοριστεί η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της προβαλλομένης ζημίας, αν η συμπεριφορά του R. Bieber είχε συμβάλει στην επιμήκυνση της καθυστερήσεως επανεντάξεώς του. Κατά το Κοινοβούλιο, η εν λόγω περίοδος δεν έπρεπε να αρχίσει πριν από τις 15 Ιουνίου 1995, ημερομηνία κατά την οποία ο R. Bieber εξέφρασε την επιθυμία να επανενταχθεί, και δεν έπρεπε να βαίνει πέραν της 13ης Δεκεμβρίου 1995, ημερομηνία κατά την οποία ο R. Bieber διαφώνησε με το περιεχόμενο του εγγράφου του Γενικού Γραμματέα του Κοινοβουλίου της 7ης Δεκεμβρίου 1995.

14 Επικουρικώς, το Κοινοβούλιο φρονεί ότι η περίοδος δεν έπρεπε να αρχίζει πριν από την 1η Ιανουαρίου 1995, δεδομένου ότι η ύπαρξη κενής θέσεως στην οποία ο R. Bieber θα μπορούσε να επανενταχθεί ανακοινώθηκε μόλις στις 4 Δεκεμβρίου 1994.

15 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε κατ' αρχάς, με τη σκέψη 48 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, κατά πάγια νομολογία, η εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας προϋποθέτει ότι ο προσφεύγων αποδεικνύει το παράνομο της προσαπτομένης στο κοινοτικό όργανο συμπεριφοράς, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συναφείας μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της προβαλλομένης ζημίας (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 9ης Φεβρουαρίου 1994, Τ-3/92, Latham κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. II-83, σκέψη 63, και της 15ης Φεβρουαρίου 1996, Τ-589/93, Ryan-Sheridan κατά ΕΙΒΣΔΕ, Συλλογή Υπ.Υπ. 1996, σ. II-77, σκέψη 141).

16 Το Πρωτοδικείο υπενθύμισε ακολούθως, με τη σκέψη 49, ότι το Κοινοβούλιο παρανόμησε μη επανεντάσσοντας τον R. Bieber στην πρώτη κενή θέση για την οποία αυτός διέθετε τις απαιτούμενες ικανότητες. Έκρινε ότι η παρανομία αυτή συνιστούσε πταίσμα που είχε προκαλέσει στον R. Bieber ζημία, την αποκατάσταση της οποίας βασίμως μπορούσε να ζητήσει.

17 Τέλος, με τη σκέψη 50, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε ότι, κατά τη νομολογία, η αποζημίωση που οφείλεται σε υπάλληλο για τα εισοδήματα που απώλεσε λόγω της καθυστερημένης επανεντάξεώς του ισούται, κατ' αρχήν, προς τις καθαρές αποδοχές τις οποίες θα εδικαιούτο αφαιρουμένων των καθαρών επαγγελματικών εισο-

δημάτων που εισέπραξε κατά την ίδια περίοδο ασκώντας άλλη δραστηριότητα (αποφάσεις της 1ης Ιουλίου 1976, 58/75, Sergy κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1976, σ. 419, σκέψη 40, και της 5ης Μαΐου 1983, 785/79, Pizziolo κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1343, σκέψη 12).

18 Το Πρωτοδικείο καθόρισε ακολούθως την περίοδο που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της αποζημιώσεως που προορίζεται να αποκαταστήσει την προβαλλόμενη απώλεια εισοδημάτων. Με τη σκέψη 57 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο δέχθηκε την 1η Ιανουαρίου 1995 ως αρχή της περιόδου αυτής για τους ακόλουθους λόγους:

«53 Με τις επιστολές του της 21ης Φεβρουαρίου και της 21ης Μαρτίου 1995, ο προσφεύγων περιορίστηκε να ζητήσει από το καθού να εξετάσει τη δυνατότητα επανεντάξεώς του στις υπηρεσίες του Κοινοβουλίου, κατά προτίμηση από 15 Ιουνίου 1995. Η απλή έκφραση της προτιμήσεως αυτής δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά αιτία, έστω και συντρέχουσα, της ζημίας που προκλήθηκε μεταξύ της ημερομηνίας κατά την οποία υπήρξε η πρώτη κενή θέση για την οποία ο προσφεύγων διέθετε τις απαιτούμενες ικανότητες (1η Ιανουαρίου 1995) και της 15ης Ιουνίου 1995.

54 Όμως, από τις απαντήσεις του καθού στις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι η επανένταξη δεν πραγματοποιήθηκε ούτε για τη θέση υπ' αριθ. 2948, την 1η Ιανουαρίου 1995, ούτε για τη θέση υπ' αριθ. 1936, η οποία ωστόσο δόθηκε την 1η Ιουνίου 1995, ήτοι σε ημερομηνία που δεν απείχε από εκείνη κατά την οποία ο προσφεύγων είχε εκδηλώσει την επιθυμία για επανένταξη (...). Συγκεκριμένα, ο προσφεύγων επανεντάχθηκε ένα και πλέον έτος αργότερα.

55 Επιπλέον, η προτίμηση αυτή εκδηλώθηκε μόλις στις 21 Φεβρουαρίου 1995. Από αυτό δεν μπορεί να συναχθεί ότι, ευθύς ως υπήρξε η πρώτη κενή θέση (1η Ιανουαρίου 1995), ο προσφεύγων θα επιθυμούσε επίσης να επανενταχθεί στις 15 Ιουνίου 1995 ή ότι δεν θα μπορούσε να τεθεί στη διάθεση του οργάνου πριν από τις 15 Ιουνίου 1995.

56 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η αιτία της ζημίας που υπέστη ο προσφεύγων είναι η μη προσφορά θέσεως ενόψει της επανεντάξεώς του, ενώ υπήρχε κατάλληλη κενή θέση.»

19 Το Πρωτοδικείο καθόρισε, με τη σκέψη 63 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την 8η Μαρτίου 1996 ως τέλος της εν λόγω περιόδου, ημερομηνία κατά την οποία ο R. Bieber δέχθηκε τη θέση που ο Γενικός Γραμματέας του Κοινοβουλίου του πρότεινε με το έγγραφο της 21ης Φεβρουαρίου 1996. Συναφώς, το Πρωτοδικείο δεν ακολούθησε επομένως την άποψη ουδενός διαδίκου.

20 Συγκεκριμένα, αφενός, το Πρωτοδικείο έκρινε, στις σκέψεις 59 και 60, ότι η ημερομηνία της 13ης Δεκεμβρίου 1995, ημερομηνία κατά την οποία ο R. Bieber φέρεται ότι διαφώνησε με το περιεχόμενο του εγγράφου του Γενικού Γραμματέα του Κοινοβουλίου της 7ης Δεκεμβρίου 1995, δεν μπορεί να γίνει δεκτή ως το πέρας της περιόδου αφού το έγγραφο αυτό, δεδομένου ότι αφορούσε την προετοιμασία ενδεχόμενης προσφοράς θέσεως εργασίας, δεν αποτελούσε προσφορά θέσεως εργασίας κατά την έννοια του άρθρου 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ και αφού οι διάδικοι δεν το έλαβαν υπόψη τους ως να αποτελούσε μια πρώτη προσφορά θέσεως εργασίας κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

21 Αφετέρου, το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 63 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, άπαξ ο R. Bieber είχε δεχθεί να αναβάλει την επανένταξή του για την 1η Ιουνίου 1996 και επομένως να παραμείνει σε άδεια χωρίς αποδοχές μεταξύ της 8ης Μαρτίου και της 1ης Ιουνίου 1996, δεν μπορούσε να επικαλεστεί ζημία από τις 8 Μαρτίου 1996.

22 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο αποφάσισε:

«1) Ακυρώνει τη σιωπηρή απόφαση περί απορρίψεως της υποβληθείσας στις 18 Οκτωβρίου 1995 αιτήσεως επανεντάξεως και αποζημιώσεως του προσφεύγοντος-ενάγοντος.

2) Υποχρεώνει το Κοινοβούλιο να αποζημιώσει τον προσφεύγοντα- ενάγοντα για την υλική ζημία που υπέστη λόγω της μη επανεντάξεώς του την 1η Ιανουαρίου 1995 στον βαθμό Α 3, κλιμάκιο 6, στη θέση του νομικού συμβούλου στο Κοινοβούλιο, η οποία αποτέλεσε αντικείμενο της ανακοινώσεως κενής θέσεως αριθ. 7580 της 5ης Δεκεμβρίου 1994.

3) Το καταβλητέο στον προσφεύγοντα-ενάγοντα ποσό, για την αποκατάσταση της απωλείας εισοδημάτων από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας, ισούται προς τη διαφροά μεταξύ, αφενός, των καθαρών αποδοχών τις οποίες αυτός θα είχε εισπράξει μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 1995 και της 8ης Μαρτίου 1996 και, αφετέρου, του συνόλου των καθαρών εισοδημάτων από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας τα οποία εισέπραξε ασκώντας άλλες δραστηριότητες.

4) Το ποσό αυτό προσαυξάνεται κατά το ποσό που αντιστοιχεί στην απώλεια εισοδημάτων λόγω μη ληφθείσας αυτόματης μισθολογικής προαγωγής κατά κλιμάκιο.

5) Το σύνολο των καθορισθέντων ανωτέρω στα σημεία 3 και 4 ποσών θα καταβληθεί εντόκως με ετήσιο επιτόκιο 4,5%, από τις 12 Δεκεμβρίου 1996 μέχρι την καταβολή του στον προσφεύγοντα-ενάγοντα.

6) Υποχρεώνει το Κοινοβούλιο να αποκαταστήσει τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα του προσφεύγοντος-ενάγοντος, ώστε να αντισταθμίσει τη διαφορά μεταξύ των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που θα έπρεπε να του έχουν αναγνωρισθεί αν είχε επανενταχθεί την 1η Ιανουαρίου 1995 και αυτών που πράγματι του αναγνωρίσθηκαν.

7) Τα οφειλόμενα βάσει του ανωτέρω σημείου 6 ποσά είναι τοκοφόρα αφότου κατέστησαν απαιτητά, με επιτόκιο 4,5 %.

8) Πριν αποφανθεί το Πρωτοδικείο επί του ποσού της οφειλομένης στον προσφεύγοντα-ενάγοντα αποζημιώσεως: α) οι διάδικοι θα διαβιβάσουν στο Πρωτοδικείο, εντός προθεσμίας τριών μηνών από της εκδόσεως της παρούσας αποφάσεως, την κοινή τους συμφωνία, αφενός, επί του ύψους του ποσού της κατά τα άνω οφειλομένης στον προσφεύγοντα-ενάγοντα αποζημιώσεως και, αφετέρου, επί της αποκαταστάσεως των συνταξιοδοτικών του δικαιωμάτων και των οφειλομένων συναφώς τόκων· β) σε περίπτωση μη επιτεύξεως συμφωνίας, οι διάδικοι θα διαβιβάσουν στο Πρωτοδικείο, εντός της ίδιας προθεσμίας, τα αιτήματά τους με συγκεκριμένα αριθμητικά στοιχεία, αναγράφοντας τους λόγους για τους οποίους αρνούνται την πρόταση του αντιδίκου.»

Η αίτηση αναιρέσεως

23 Με την αίτησή του αναιρέσεως, το Κοινοβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:

— κυρίως, να ακυρώσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

— επικουρικώς, να ακυρώσει τις σκέψεις 2, 3 και 6 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκειμένου να μειωθεί το χρονικό διάστημα για το οποίο το Κοινοβούλιο υποχρεούται να αποζημιώσει τον R. Bieber και να το καθορίσει στο διάστημα από τις 15 Ιουνίου 1995 έως τις 13 Δεκεμβρίου 1995·

— εν πάση περιπτώσει, να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Κανονισμού Διαδικασίας.

24 Ο R. Bieber ζητεί από το Δικαστήριο:

— κυρίως, να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως ως προδήλως απαράδεκτη·

— επικουρικώς, να απορρίψει την αίτηση ακυρώσεως ως αβάσιμη ως προς τους δύο λόγους αναιρέσεως·

— να καταδικάσει το Κοινοβούλιο στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

25 Το Κοινοβούλιο επικαλείται δύο λόγους αναιρέσεως προς στήριξη της αιτήσεώς του· ο πρώτος λόγος αντλείται από την εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ και ο δεύτερος αντλείται από τα νομικά σφάλματα στα οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο κατά τον καθορισμό της περιόδου που ελήφθη υπόψη για τον υπολογισμό της ζημίας την οποία ο R. Bieber υποστηρίζει ότι υπέστη.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

26 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, το Κοινοβούλιο προσάπτει κατ' ουσίαν στο Πρωτοδικείο ότι υπέπεσε σε νομικό σφάλμα ακολουθώντας, με τις σκέψεις 36 και 37 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, μια γραμματική ερμηνεία του άρθρου 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ, που έρχεται σε αντίθεση με τη νομολογία του Δικαστηρίου που αφορά τη διάταξη αυτή και συγκεκριμένα με την προαναφερθείσα απόφαση Giry κατά Επιτροπής.

27 Από την προαναφερθείσα απόφαση Giry κατά Επιτροπής προκύπτει πράγματι με σαφήνεια ότι το κοινοτικό όργανο ουδόλως υποχρεούται να επανεντάξει υπάλληλο με την πρώτη ευκαιρία ενόσω η συμπεριφορά του τελευταίου μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω την πρόθεσή του να τεθεί στη διάθεση του εν λόγω οργάνου.

28 Η ερμηνεία αυτή που ακολούθησε το Πρωτοδικείο ήταν η αιτία, αφενός, της εσφαλμένης και ανεπαρκούς εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών στην οποία αυτό προέβη στις σκέψεις 40 και 42 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και, αφετέρου, του νομικού σφάλματος στο οποίο υπέπεσε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 39, στο μέτρο που παραγνώρισε το γεγονός ότι η πλήρωση κενής θέσεως σε μια υπηρεσία δικαιολογείται από τις ανάγκες της δημόσιας διοίκησης και όχι από προσωπικούς λόγους του υπαλλήλου (απόφαση της 5ης Ιουνίου 1980, 108/79, Belfiore κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 233).

29 Ο R. Bieber υποστηρίζει ότι, στον βαθμό που το Κοινοβούλιο ζητεί μόνο μια δεύτερη εξέταση των πραγματικών περιστατικών, αυτός ο λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος.

30 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι, σύμφωνα με τα άρθρα 168 Α της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 225 ΕΚ) και 51 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται στα νομικά ζητήματα και πρέπει να στηρίζεται σε λόγους που αφορούν αναρμοδιότητα του Πρωτοδικείου, πλημμέλειες κατά την ενώπιόν του διαδικασία που θίγουν τα συμφέροντα του αναιρεσείοντος ή παραβίαση του κοινοτικού δικαίου από το Πρωτοδικείο (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 1ης Ιουνίου 1994, C-136/92 P, Επιτροπή κατά Brazzelli Lualdi κ.λπ., Συλλογή 1994, σ. I-1981, σκέψη 47, και της 28ης Μαΐου 1998, C-7/95 P, Deere κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-3111, σκέψη 18).

31 Από τις προμνησθείσες διατάξεις προκύπτει επίσης ότι η αίτηση αναιρέσεως δεν μπορεί να στηρίζεται παρά μόνο σε λόγους που αφορούν την παράβαση νομικών κανόνων, αποκλειομένης οποιασδήποτε εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών. Το Πρωτοδικείο είναι το μόνο αρμόδιο, αφενός, για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, εκτός αν η εκ παραδρομής ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεών του προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας που του υποβλήθηκαν, και, αφετέρου, για την εκτίμηση αυτών των πραγματικών περιστατικών. Όταν το Πρωτοδικείο έχει διαπιστώσει ή εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ασκήσει, δυνάμει του άρθρου 168 Α της Συνθήκης, έλεγχο όσον αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών αυτών

περιστατικών και τις έννομες συνέπειες που συνήγαγε το Πρωτοδικείο (βλ., μεταξύ άλλων, προπαραρατεθείσες αποφάσεις Επιτροπή κατά Brazzelli Lualdi κ.λπ., σκέψεις 48 και 49, και Deere κατά Επιτροπής, σκέψη 21).

32 Συνεπώς, η ερμηνεία του άρθρου 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ συνιστά νομικό ζήτημα, που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ελέγχου από το Δικαστήριο στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως.

33 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να θεωρηθεί παραδεκτός.

34 Όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο, με τις σκέψεις 36 και 37 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, πρέπει να υπομνηστεί κατ' αρχάς ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, μολονότι το κοινοτικό όργανο διαθέτει εξουσία εκτιμήσεως όσον αφορά την εκτίμηση των ικανοτήτων του υπαλλήλου να καταλάβει την κενή θέση, εντούτοις το γεγονός ότι το κοινοτικό όργανο παραλείπει να επαναντάξει τον υπάλληλο ενώ έχει προκύψει κενή θέση που μπορεί να καταληφθεί από αυτόν λίγο μετά τη λήξη της αδείας του χωρίς αποδοχές συνιστά παράβαση του άρθρου 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ (προαναφερθείσα απόφαση Sergy κατά Επιτροπής, σκέψεις 13 έως 15). Το γεγονός ότι ο υπάλληλος δεν επέστησε την προσοχή του κοινοτικού οργάνου στο γεγονός ότι η επανένταξή του δεν πραγματοποιήθηκε εντός κανονικής προθεσμίας δεν έχει καμία επίπτωση ως προς τον καθορισμό της ημερομηνίας κατά την οποία το κοινοτικό όργανο όφειλε να συμμορφωθεί με το άρθρο 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Sergy κατά Επιτροπής, σκέψεις 20 και 21).

35 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε κανένα νομικό σφάλμα κρίνοντας, με τις σκέψεις 36 και 37 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η απόφαση για την επανένταξη με την πρώτη ευκαιρία ενός υπαλλήλου του οποίου η άδεια χωρίς αποδοχές έληξε δεν υπόκειται σε καμία άλλη προϋπόθεση πλην εκείνης που προκύπτει από την αναφερθείσα διάταξη, ήτοι της υπάρξεως κενής θέσεως για την οποία ο υπάλληλος διαθέτει τις απαιτούμενες ικα-

νότητες, και ότι η επανένταξη δεν εξαρτάται από καμία πρόσθετη προϋπόθεση, όπως η εκδήλωση ενδιαφέροντος από τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο ή το γεγονός ότι ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της αδείας του.

36 Πρέπει να επισημανθεί, ακολούθως, ότι, με τις σκέψεις 6 έως 10 της προαναφερθείσας αποφάσεως Giry κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο έκρινε ότι, ενόψει του ιστορικού της υποθέσεως, ήτοι της εμμονής του υπαλλήλου σε γραπτή αίτηση για οριστική παύση από την άσκηση των καθηκόντων του που είχε υποβάλει πριν από το τέλος της αδείας του, και την απόρριψη της οποίας είχε προσβάλει με διοικητική ένσταση και με ένδικο βοήθημα, το κοινοτικό όργανο μπορούσε να έχει αμφιβολίες ως προς την πραγματική βούληση του υπαλλήλου να τεθεί στη διάθεσή του και ότι η υποχρέωση για το εν λόγω όργανο να επαναντάξει τον υπάλληλο με την πρώτη ευκαιρία καθίστατο βεβαία μόνον από τη στιγμή που οι αμφιβολίες αυτές διαλύονταν οριστικά.

37 Επιβάλλεται όμως η διαπίστωση ότι τα πραγματικά περιστατικά της παρούσας υποθέσεως, όπως τα διαπίστωσε το Πρωτοδικείο, διαφέρουν αισθητά από αυτά του ιστορικού της προαναφερθείσας υποθέσεως Giry κατά Επιτροπής, εφόσον δεν υπάρχει ούτε γραπτή αίτηση εκ μέρους του R. Bieber προκειμένου να επωφεληθεί από την οριστική παύση από την άσκηση των καθηκόντων του ούτε προσφυγή, διοικητική ή δικαστική, εκ μέρους του κατά της ενδεχόμενης σιωπηρής απορρίψεως της αιτήσεως αυτής.

38 Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε κανένα νομικό σφάλμα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ.

39 Συνεπώς, εφόσον παρέλκει η εξέταση των λοιπών επιχειρημάτων που προβάλλονται στο πλαίσιο του πρώτου λόγου αναιρέσεως, πρέπει να απορριφθεί ο πρώτος λόγος αναιρέσεως ως αβάσιμος.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

40 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, το Κοινοβούλιο προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι υπέπεσε σε διάφορα νομικά σφάλματα κατά τον καθορισμό της περιόδου που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της προβαλλομένης ζημίας. Ο αναιρετικός αυτός λόγος έχει τρία σκέλη.

Επί του πρώτου σκέλους του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

41 Με το πρώτο σκέλος αυτού του λόγου αναιρέσεως, το Κοινοβούλιο προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι υπέπεσε σε νομικό σφάλμα διότι δεν έλαβε υπόψη του, κατά τον καθορισμό της αρχής της περιόδου που έγινε δεκτή για τον υπολογισμό της ζημίας που φέρεται ότι υπέστη ο R. Bieber, τη θεμελιώδη αρχή που διέπει την εξωσυμβατική ευθύνη κατά την οποία ο ζημιωθείς υποχρεούται να λάβει όλα τα κατάλληλα και εύλογα μέτρα προκειμένου να περιορίσει στον βαθμό του δυνατού την έκταση της ζημίας. Εν προκειμένω, ο R. Bieber ευθύνεται μερικώς για τη ζημία την οποία υπέστη λόγω της καθυστερημένης επανεντάξεώς του, ιδίως λόγω των επιστολών του της 21ης Φεβρουαρίου και 21ης Μαρτίου 1995, με τις οποίες ζητούσε από το Κοινοβούλιο να εξετάσει τη δυνατότητα της επανεντάξεώς του, κατά προτίμηση από 15 Ιουνίου 1995.

42 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι το Πρωτοδικείο κατέδειξε επαρκώς, με τις σκέψεις 53, 55 και 56 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, για ποιο λόγο το επιχείρημα αυτό είναι παντελώς αβάσιμο.

43 Συγκεκριμένα, με τη σκέψη 53 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο δέχθηκε ότι, με τις επιστολές της 21ης Φεβρουαρίου και 21ης Μαρτίου 1995, ο R. Bieber εξέφρασε απλώς την προτίμησή του να επανενταχθεί από τις 15 Ιουνίου 1995 και ότι η έκφραση της προτιμήσεως αυτής δεν ήταν δυνατό να αποτελεί την αιτία, έστω και συντρέχουσα, της ζημίας που υπέστη ο R. Bieber μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 1995, ημερομηνίας κατά την οποία υπήρξε η πρώτη κενή θέση για την οποία διέθετε τις απαιτούμενες ικανότητες, και της 15ης Ιουνίου 1995.

44 Με τη σκέψη 55, το Πρωτοδικείο δέχθηκε επιπλέον ότι από το γεγονός ότι ο R. Bieber διατύπωσε, στις 21 Φεβρουαρίου 1995, την προτίμηση αυτή, δεν μπορούσε να συναχθεί ότι την 1η Ιανουαρίου 1995 θα επιθυμούσε επίσης να επανενταχθεί στις 15 Ιουνίου 1995 ή ότι δεν θα μπορούσε να τεθεί στη διάθεση του οργάνου πριν τις 15 Ιουνίου 1995.

45 Συνεπώς, το Πρωτοδικείο έκρινε, με τη σκέψη 56 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αποκλειστική αιτία της ζημίας που υπέστη ο R. Bieber ήταν ότι δεν υπήρξε προσφορά θέσεως εργασίας προκειμένου να επανενταχθεί, ενώ υφίστατο κενή θέση κατάλληλη γι' αυτόν.

46 Συνεπώς, το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου σκέλους του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

47 Με το δεύτερο σκέλος αυτού του λόγου αναιρέσεως, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα κρίνοντας, με τις σκέψεις 59 και 60 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Κοινοβουλίου της 7ης Δεκεμβρίου 1995 δεν μπορούσε να χαρακτηριστεί προσφορά θέσεως εργασίας κατά την έννοια του άρθρου 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ. Ως προς τον χαρακτηρισμό του εν λόγω εγγράφου, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι το έγγραφο ήταν επαρκώς ακριβές ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί προσφορά θέσεως εργασίας, ότι ο R. Bieber είχε κατανοήσει ότι το εν λόγω έγγραφο αποτελούσε προσφορά θέσεως εργασίας κατά την έννοια του άρθρου 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ και ότι δεν μπορεί να αντληθεί επιχείρημα από το γεγονός ότι οι διάδικοι δεν την έλαβαν υπόψη τους προκειμένου να μην προσδοθεί ο χαρακτηρισμός της προσφοράς θέσεως εργασίας κατά την έννοια της προαναφερθείσας διατάξεως, αφού ο R. Bieber είχε τη δυνατότητα να την αποδεχθεί.

48 Συναφώς, πρέπει να διαπιστωθεί ότι το Πρωτοδικείο, δεχόμενο, με τη σκέψη 59 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, ενόψει του περιεχομένου του, ήτοι της

δηλώσεως του Γενικού Γραμματέα του Κοινοβουλίου κατά την οποία προτίθετο να προτείνει την επανένταξη του R. Bieber στη θέση προϊσταμένου τμήματος, αλλά ότι η πρόταση αυτή μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνον υπό ορισμένες προϋποθέσεις και ότι, προηγουμένως, ο R. Bieber έπρεπε να τον ενημερώσει αν ήταν πράγματι διατεθειμένος να τηρήσει τις προϋποθέσεις αυτές, το έγγραφο της 7ης Δεκεμβρίου 1995 αφορούσε μόνον την προετοιμασία μιας ενδεχόμενης προσφοράς θέσεως εργασίας, προέβη σε εκτίμηση πραγματικών περιστατικών των οποίων ο έλεγχος, για τους λόγους που παρατίθενται στη σκέψη 31 της παρούσας αποφάσεως, δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.

49 Εντούτοις, το Κοινοβούλιο βάλλει κατ' ουσίαν κατά του νομικού χαρακτηρισμού των πραγματικών περιστατικών στον οποίο προέβη το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 59 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Δεδομένου ότι αφορά νομικό ζήτημα, το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως είναι παραδεκτό.

50 Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, κρίνοντας, με τη σκέψη 59 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Κοινοβουλίου της 7ης Δεκεμβρίου 1995 δεν μπορούσε να χαρακτηριστεί προσφορά θέσεως εργασίας κατά την έννοια του άρθρου 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ, το Πρωτοδικείο απλώς συνήγαγε την έννομη συνέπεια της ανέλεγκτης εκτιμήσεώς του των πραγματικών περιστατικών κατά την οποία το αντικείμενο του εν λόγω εγγράφου ήταν να προετοιμάσει μια ενδεχόμενη προσφορά θέσεως εργασίας και δεν υπέπεσε σε κανένα νομικό σφάλμα κατά τον νομικό χαρακτηρισμό του εν λόγω εγγράφου.

51 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως ως αβάσιμο.

Επί του τρίτου σκέλους του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

52 Με το τρίτο σκέλος αυτού του λόγου αναιρέσεως, το Κοινοβούλιο προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι υπέπεσε, με τη σκέψη 63 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε

νομικό σφάλμα δεχόμενο ως ημερομηνία του τέλους της περιόδου που έπρεπε να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της προβαλλομένης ζημίας την 8η Μαρτίου 1996, ημερομηνία αποδοχής από τον R. Bieber της προσφοράς θέσεως εργασίας, και όχι την 21η Φεβρουαρίου 1996, ημερομηνία κατά την οποία η θέση αυτή εργασίας προτάθηκε στον R. Bieber. Η λύση που υιοθέτησε το Πρωτοδικείο δεν έλαβε υπόψη της το γεγονός ότι ο R. Bieber συνέβαλε στην επέλευση της ζημίας που προβάλλει ότι υπέστη αφήνοντας να περέλθει διάστημα μεγαλύτερο των δύο εβδομάδων πριν απαντήσει στην προσφορά θέσεως εργασίας.

53 Ο R. Bieber προβάλλει αντιρρήσεις στο να καθοριστεί ως τέλος της περιόδου που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της προβαλλομένης ζημίας η 21η Φεβρουαρίου 1996, ημερομηνία κατά την οποία του απευθύνθηκε η προσφορά θέσεως εργασίας. Φρονεί ότι, βάσει του άρθρου 191, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 254, παράγραφος 3, ΕΚ), μια πράξη δεν παράγει κανένα έννομο αποτέλεσμα έναντι του προσώπου στο οποίο απευθύνεται πριν από την κοινοποίησή της σε αυτό. Εν προκειμένω, ο R. Bieber έλαβε την προσφορά θέσεως εργασίας του Κοινοβουλίου στις 23 Φεβρουαρίου 1996. Εντούτοις, φρονεί ότι είναι εύλογο ένα χρονικό διάστημα δύο περίπου εβδομάδων για να σκεφθεί πριν αποδεχθεί μια προσφορά θέσεως εργασίας ασαφή και, επομένως, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε κανένα νομικό σφάλμα καθορίζοντας το τέλος της εν λόγω περιόδου στις 8 Μαρτίου 1996, ημερομηνία κατά την οποία αποδέχθηκε την προσφορά της θέσεως εργασίας.

54 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με τη σκέψη 63 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε ότι, άπαξ ο R. Bieber είχε εκφράσει με την επιστολή του της 8ης Μαρτίου 1996 την επιθυμία του να καθοριστεί η ημερομηνία της επαναντάξεώς του με κοινή συμφωνία με το Κοινοβούλιο, ο υπάλληλος ευθύνεται για την προκληθείσα απώλεια των εισοδημάτων του μεταξύ της 8ης Μαρτίου 1996 και της ημερομηνίας πραγματικής επαναντάξεώς του και, επομένως, δεν μπορεί να επικαλεστεί ζημία από τις 8 Μαρτίου 1996.

55 Εντούτοις, πρέπει να επισημανθεί ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα κρίνοντας ότι η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της ζημίας που φέρεται ότι υπέστη ο R. Bieber έληξε την ημερομηνία αποδοχής της προσφοράς θέσεως εργασίας χωρίς να εξετάσει σε ποιο βαθμό ο υπάλληλος, αφήνοντας να παρέλθει μια περίοδος δύο εβδομάδων μεταξύ της λήψεως της προσφοράς θέσεως εργασίας και της αποδοχής της, συνέβαλε στην επέλευση της ζημίας που φέρεται ότι υπέστη.

56 Συγκεκριμένα, ο τελών σε άδεια χωρίς αποδοχές υπάλληλος, ο οποίος, κατά παράβαση του άρθρου 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ, δεν επανεντάχθηκε ευθύς ως υπήρξε πρώτη κενή θέση για την οποία διέθετε τις απαιτούμενες ικανότητες και ο οποίος λαμβάνει προσφορά θέσεως εργασίας όπως αυτή εν προκειμένω, ήτοι που δεν περιέχει καμία ημερομηνία επανεντάξεως και προτείνει επομένως την άμεση επανένταξη του εν λόγω υπαλλήλου, πρέπει να θεωρηθεί ως μόνος υπεύθυνος για τη ζημία που υπέστη μεταξύ της ημερομηνίας κατά την οποία έλαβε την προσφορά θέσεως εργασίας και αυτής που την αποδέχθηκε.

57 Το να συμπίπτει το τέλος της περιόδου που γίνεται δεκτή για τον υπολογισμό της προκληθείσας ζημίας με την ημερομηνία αποδοχής της προσφοράς θέσεως εργασίας θα σήμαινε ότι γίνεται δεκτό ότι ο υπάλληλος μπορεί με την αδράνειά του να αυξήσει τη ζημία που υφίσταται, ενώ το υπαίτιο όργανο έλαβε όλα τα αναγκαία και λυσιτελή μέτρα για να περιορίσει τη ζημία που απορρέει από το γεγονός ότι παρέβη το άρθρο 40, παράγραφος 4, στοιχείο δ', του ΚΥΚ. Το γεγονός ότι το Πρωτοδικείο δεν έλαβε υπόψη του τα ανωτέρω είναι προδήλως αντίθετο με τη γενική αρχή που έχει αναγνωρίσει η νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία στον χώρο της εξωσυμβατικής ευθύνης ο ζημιωθείς οφείλει να καταβάλει τη δέουσα επιμέλεια για να περιορίσει την έκταση της ζημίας (βλ., μεταξύ άλλων, προαναφερθείσες αποφάσεις Sergy κατά Επιτροπής, σκέψη 41· Giry κατά Επιτροπής, σκέψη 19, και της 5ης Μαρτίου 1996, C-46/93 και C-48/93, Brasserie du Pêcheur et Factortame, Συλλογή 1996, σ. I-1029, σκέψη 85).

58 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το τρίτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως είναι βάσιμο και ότι το σημείο 3 του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί.

59 Δεδομένου ότι η διαφορά είναι, ως προς το σημείο αυτό, ώριμη προς εκδίκαση, πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 54, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου και για τους λόγους που παρατίθενται στις σκέψεις 55 έως 57 της παρούσας αποφάσεως, να κηρυχθεί ότι το ποσό που πρέπει να καταβληθεί στον R. Bieber για να αντισταθμιστεί η απώλεια των επαγγελματικών του εισοδημάτων ισούται με τη διαφορά μεταξύ, αφενός, των καθαρών αποδοχών τις οποίες αυτός θα είχε εισπράξει μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 1995 και της 23ης Φεβρουαρίου 1996 και, αφετέρου, του συνόλου των καθαρών εισοδημάτων από την άσκηση επαγγέλματος τα οποία εισέπραξε ασκώντας άλλες δραστηριότητες.

Επί των δικαστικών εξόδων

60 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, που έχει εφαρμογή στη διαδικασία αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 118, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι ο R. Bieber ζήτησε την καταδίκη του Κοινοβουλίου στα δικαστικά έξοδα και αυτό ηττήθηκε κατά τους κύριους λόγους αναιρέσεως, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα της παρούσας διαδικασίας.

61 Δεν συντρέχει λόγος αποφάνσεως επί των εξόδων που αφορούν τη διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι δεν έχει εκδώσει ακόμη οριστική απόφαση, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Αναιρεί το σημείο 3 του διατακτικού της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 26ης Μαΐου 1998, Τ-205/96, Bieber κατά Κοινοβουλίου.**

2) **Το ποσό που πρέπει να καταβληθεί στον R. Bieber για να αντισταθμιστεί η απώλεια των εισοδημάτων του από την άσκηση επαγγέλματος ισούται με τη διαφορά μεταξύ, αφενός, των καθαρών αποδοχών τις οποίες αυτός θα είχε εισπράξει μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 1995 και της 23ης Φεβρουαρίου 1996 και, αφετέρου, του συνόλου των καθαρών εισοδημάτων από την άσκηση επαγγέλματος τα οποία εισέπραξε ασκώντας άλλες δραστηριότητες.**

3) **Απορρίπτει την αναίρεση κατά τα λοιπά.**

4) **Καταδικάζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα της παρούσας διαδικασίας.**

Schintgen Hirsch Σκουρής

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Μαρτίου 2000.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του δευτέρου τμήματος

R. Schintgen